ನಾ ಕಂಡ ಮಹಾಪುರುಷಜಿ

◆ ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದ

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಮತ್ ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದಜಿಯವರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವು ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವೂ ಕೂಡ. ಅವರ ನಿಷ್ಠೆ, ಪಾವಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೈವಕೃಪೆ ಅವರನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರದೇ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅನುವಾದ : ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾವ್.

ನಾನು ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಇದ್ದವನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ನನ್ನ ಬಳಿಯಿರುವ ನೆನಪಿನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಪ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿಂದ ಪಡೆದಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ನಾನು ಅವರಿಂದ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದೆ; ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಅದರೊಡನೆ ಈಗಿನ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರೂ ನನಗೆ ಬಂದಿತು.

ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಬರೀ ಕನಸುಗಳು ಮಾತ್ರವೇ. ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೊಬ್ಬನ ವಿನಾ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕನಸುಗಳು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಮತ್ತು ಅದೃಷ್ಟದ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರನ್ನು ನಾನು ಭೌತಿಕವಾದ ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಮೊದಲೇ ಅವರು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ಶಿವಾನಂದ. ಅದು ಬರೀ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ಸೋದರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು.

ನನ್ನದು ಮಧ್ಯ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಟ್ರಿಕ್ಕೂರು ಗ್ರಾಮ. ಅಲ್ಲಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಗುಹಾಂತರ್ಗತ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರು ಶಿವ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ. ಆಗ ನನಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕೂಡ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಒಂದು ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತೆ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿಯೊಬ್ಬನ ಎದುರಿಗೆ ಇಳಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆ ತಪಸ್ವಿಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಶಾಂತಿ ಆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಆ ತಪಸ್ವಿ ಶಿವನೆಂದು ಥಟ್ಟನೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ಆತ ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ಆತ ನನಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ನನಗಾದ ಆನಂದಾನುಭವ ಅತಿಶಯವಾದದ್ದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಭಾವ ತುಂಬಿದ್ದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ನನಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕೂವರೆ ವರ್ಷ ಆಗಿದ್ದಾಗ, 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ' (ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ) ಎಂಬ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಂಥ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯ ಮಾತೆಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನನ್ನ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲಾದ ಪ್ರಭಾವ ಅವರ್ಣನೀಯ. ಅದು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಂಗವನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿತು; ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುತ್ತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ, ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಲೆ ಒಂದು ಪ್ರೇಮ ವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣ ಭಾವನೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಯುವಕರು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರೋ ಆ ಪವಿತ್ರೋದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುಡಿಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ನನಗೆ ಹದಿನೇಳೂವರೆ ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಗ, ೧೯೨೬ನೆಯ ಇಸವಿ ಜೂನ್ ೨೫ರಂದು, ಮನೆಯನ್ನೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸೇರುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ದಿವಂಗತ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರು ಆಗ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತಿರುಚೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ತಿರುಚೂರಿಗೂ ತಿರುಕ್ಕೂರಿಗೂ ಆರು ಮೈಲಿ ದೂರ. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಚೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟೆ. ನಾವು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಉದಕಮಂಡಲಕ್ಕೆ. ಅದು ಆರು ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಗಿರಿಧಾಮ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾವು

ಉದಕಮಂಡಲ ತಲುಪಿದೆವು. ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರಿಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರನ್ನು ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಜನ ಅವರನ್ನು ಮಹಾಪುರುಷಜಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ನೇರಶಿಷ್ಯರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರು ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿಷ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ನಾವು ಒಂದು ವಾರ ಮಠದ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವು.

ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದಜಿ

ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಐದನೆಯ ದಿನದಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರು ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿಂದ ನನಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊಠಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರ ಎಡಗಡೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಒಂದು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನನಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಆ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆನಪು ಉಕ್ಕಿತು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆಗ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಸೇರಿದ್ದು, ಅವನ ಎಡಗಡೆ ಕುಳಿತದ್ದು, ನನ್ನ ಹೃದಯದ ತುಂಬ ಆನಂದಭಾವ ಆವರಿಸಿದ್ದು – ಎಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವಾದ ಮೇಲೆ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಕೊಡಲು ನಾನೇನಾದರೂ ತಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗ ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವನ್ನೇ ತಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ಗೋಪಾಲ. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ. ಜುಲೈ ೨ರಂದು ನಾವು ಉದಕಮಂಡಲದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವವರಿದ್ದೆವು. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಸಂಜೆ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರೂ ನಾನೂ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರ ಅನುಮತಿ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತ 'ಗೋಪಾಲನ ಸೇವೆ ಮಾಡು' ಎಂದಷ್ಟೇ ನುಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಮೈಸೂರು ಶಾಖೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ, ಮಠದ ಪವಿತ್ರಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಮೈಸೂರು ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ಅಡಿಗೆ ಪರಿಚಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಆರು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ, ಮೂರು ವರ್ಷ ಅದರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದ ಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದೆ; ಆಮೇಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಮಠದ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯ ಮೊದಲ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷಜಿ ಯವರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ೧೯೨೪ನೆಯ ಇಸವಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬುದ್ಧ ಜಯಂತಿಯಂದು, ಎರಡನೆಯದು ೧೯೩೩ನೆಯ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜಯಂತಿ ಯಂದು ನಡೆದವು. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ಎದುರಿಗೇ ಇದ್ದರು. ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಳೆಯ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರದ ಹಿಂದಿನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಿಗಳು ನಡೆದವು. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಕಳೆಯೇರಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳೂ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅವರು ನನಗೆ 'ಯತಿ ಚೈತನ್ಯ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟರು. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಕೈಲಾಗ ದಿದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಎದುರಿಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಯಮಾ ಚರಣೆಯ ಬಳಿಕ ನಾನು ಎಂಟು ಮಂದಿ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ಅವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಗುರುಹಸ್ತದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು, ಕಾಷಾಯ ವಸನಗಳನ್ನು,

ಯತ್ಯಭಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ನಾನು ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರೊಡನೆ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇದ್ದೆ. ಹತ್ತಿರದ ಲಿಲೂವಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ತಂದು ಕೊಡುವುದು; ಅವರ ನಾಯಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಮೊಸರು ತಂದುಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆಗ ನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಫಲಾಹಾರಾನಂತರ ಅವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಸ್ಮರಣಾರ್ಹವಾದವು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಈ ಕೂಟ ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಸಂನ್ಯಾಸಾಪೇಕ್ಷಿಗಳೂ ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಬಂದು ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೋ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲೋ ಕುಳಿತು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೊಡನೆ, ದೀಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ನಡೆಸುವರು; ಅಂತರ್ಮುಖಭಾವ ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿ ಕುರಿತು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವರು; ನಡುನಡುವೆ ಹಾಸ್ಯದ ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುವರು; ನಗೆಬುಗ್ಗೆ ಚಿಮ್ಮಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಹಾಸ್ಯಲಹರಿ ಹರಿಸುವುದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಗುಣ. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ವಿಷಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದು; ಆಗ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಏನು ಮಾತು ಹೊರಬೀಳುವುದೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕಾದಿರುವರು; ಇದೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಅವರು ಉತ್ಕಂಠ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶಿವಂ, ಜಯ್ ಗುರು ಮಹಾರಾಜ್, ಜಯ್ ಮಾ' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸುವರು.

ನಾನು ಮಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ನನಗೆ ದೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವದ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಬದಲು ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷಾನಂತರವೇ ಮಠದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಕಾಷಾಯವಸನ ಧರಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿತ್ತ ಆಶೀರ್ವಾದರೂಪದ ಈ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದೊರೆತ ಪುಷ್ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ.

ನಾನು ದೂರದ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರು ನನಗೆ ಆಗಾಗ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ತುಂಬ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅವರ ಬಳಿಯಿದ್ದು ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು 'ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಬಳಿ ಇರುವುದು ಪ್ರಯೋಜನಕರವೂ ಅಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಠದ ನಾನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದೇ ಗುರುಸೇವೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮಠದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಬಹುಮುಖವಾದ ಶೀಲಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು, ಐಹಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸದೊಡನೆ ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಠದ ಎಲ್ಲ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು, ಸೋದರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುಷ್ಟಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ದೈವಭಕ್ತಿಗೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ, ಸಮರ್ಪಣಭಾವ, ಸೇವೆಗಳೇ ಅಳತೆಗೋಲು, ಭಾವೋದ್ರೇಕವಲ್ಲ' ಎಂದು ನನಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಆಡಂಬರದ ನಿಷ್ಠೆ, ಅಗ್ಗದ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಬೇಡವೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೂ ಭಕ್ತನಿಗೂ ಪ್ರೇಮಾನುಗ್ರಹಗಳ ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಕೃಪೆಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ನನಗೇ ಆಗಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೇ ಆಗಲಿ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ದೈವಚರಣಗಳಿಗೆ ತಾವು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಬೇಡಿದಾಗ 'ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನು ತಾನೆ ಕೊಡಲು ನಮ್ಮಲ್ಲುಂಟು' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅಂಥವರಿಗೆ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ. ಅವರದು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ಪರಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಮನೋಧರ್ಮ, ಆಳವಾದ ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿ. ಅವರು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಿತಸಾಧನಾ ಚಳವಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪೂಜ್ಯತೆಯಾಗಲಿ, ಪಾವಿತ್ರ್ಯವಾಗಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷಪೀಠವಾಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನೇರಶಿಷ್ಯರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಂಡಾನಂದರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ನನಗೆ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಇತ್ತು. ಅವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಸಾರ್ಗಾಚಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾರ್ಗಾಚಿ ಆಶ್ರಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರೂ ಮುಖ್ಯಾಧಿಪತಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರೇ. ಬಡವರಿಗೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೂ ಮಾಡುವ ಸೇವೆ ದೇವರ ಸೇವೆಯೆಂಬುದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸಂದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸೋದರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಂಡಾನಂದರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ನಾನು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಬಳಿಕ ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅಖಂಡಾನಂದಜಿಯವರ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ಗಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಂಡಾನಂದಜಿಯವರ ಪವಿತ್ರ ಸಾಹಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿವಸ ಕಳೆದೆ; ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಅನುಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಡೆದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕಲ್ಕತ್ತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿ ಕಾದಿತ್ತು. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಗೆ ಅಂದೇ—೧೯೩೩ನೆಯ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೫ರಂದು—ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಬಡಿದಿತ್ತು; ದೇಹದ ಬಲ ಭಾಗವೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿತ್ತು; ಬೇಲೂರುಮಠದ ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆದು, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿ ಕಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಬಲಭಾಗ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು; ನಾಲಗೆಯೂ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಬಳಿಕ ಅವರ ನಿರ್ಯಾಣವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಕೊನೆಯ ಸಲ ಅವರನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ; ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನಾದಿನ. ಅವರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕೆ; ಅವರು ಅಂಗಾತನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರು; ತಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ಎತ್ತರವಾದ ದಿಂಬುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು, ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಅಪೂರ್ವಾನಂದರು ಮೈಸೂರು ಆಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಲು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮಹಾಪುರುಷಜಿಯವರಿಗೆ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿತು; ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವಂತೆ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದರು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುವಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಪೂರ್ವಾನಂದರಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅಮ್ಮನವರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಭಕ್ತಿ. ಇದು ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವರಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಮೈಸೂರನ್ನು ತಲಪಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದೆ.

ಅವರಂಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಔನ್ನತ್ಯ ಮುಟ್ಟಿದ ಗುರುವಿನ ಆಶ್ರಯ ಲಭಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ಅವರ ಪುಣ್ಯಹಸ್ತಗಳಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿತನಾದೆ; ನಾನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೃಪಾನುಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಪಡೆದೆ.

ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಧಾವಿ

ಪೂಜ್ಯ ರಂಗನಾಥಾನಂದಜಿಯವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಿದು. ತುಂಬ ಹಿಂದೆ ಅವರು ನೀಡಿದ್ದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ ಪ್ರವಚನಮಾಲೆಯ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಬರಹರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಿ, ಆ ಪುಸ್ತಕ ಅದ್ವೈತ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಅದೇ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಅದು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದಜಿ ತಾವೇ ಅವುಗಳ ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾಡಿಕೆ. *Universal Message of Bhagavad Gita* ಕೃತಿಯ ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡಿದ್ದಿರು. ಅದರೆ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ ಅಚ್ಚಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಹದಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವುದು; ಮರಳಿ ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುವುದು—ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆದಕಾರಣ ಅವರು ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಎಷ್ಟು ಅದಮ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೂರೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಏಳುನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳಿರುವ ಇಂಥ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅದೆಷ್ಟು ಜನರಿಗಿದೆ! ಅದೂ ಅಂತಹ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ! ಒಬ್ಬರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಓದುಗರು ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದಜಿ. ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳವರೆಗೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಓದು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು.

— ಬ್ರ. ಅದ್ವೈತ ಚೈತನ್ಯ